

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№/.....2023 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, чл. 78, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование и във връзка с извършен преглед за актуализация на учебните програми за VIII клас за придобиване на общообразователна подготовка

ИЗМЕНЯМ И ДОПЪЛВАМ:

Заповед № РД 09-301 от 17.03.2016 г., както следва:

I. В Приложение № 1 към т. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в „Кратко представяне на учебната програма“ в края на третия абзац след „видове подчинени изречения“ се добавя „и пунктуация на сложно съставно и сложно смесено изречение“.

2. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в таблицата „Учебно съдържание“:

а) във втората колона към 3. тема отпада очакваният резултат „Сравнява и анализира различни проблеми при участие в диалог.“;

б) във втората колона към 4. тема във втория очакван резултат думата „сравнява“ се заменя със „съпоставя“;

в) във втората колона към 5. тема във втория очакван резултат думата „видове“ се заменя с „по произход“;

г) в първата колона към 6. тема се добавя „Електронно писмо“;

д) във втората колона към 6. тема се добавят следните очаквани резултати:
„Познава особеностите на електронното писмо. Създава електронно писмо. Представа различни видове информация по зададени параметри. Съобразява се с изискванията за графично и за структурно оформяне на електронното писмо. Спазва изучените книжовни езикови правила.“

е) в третата колона към 6. тема се добавя понятието „електронно писмо“;

ж) във втората колона към 7. тема вторият очакван резултат се изменя: „Използва уместно формите за страдателен залог в речевата практика с оглед постигането на конкретни комуникативни цели.“;

з) в първата колона 9. тема „Видове подчинени изречения“ се заменя с „Пунктуация на сложно съставно и на сложно смесено изречение“.

3. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“ в таблицата с темите за развиване на комуникативните компетентности:

а) във втората колона към темата „Есето като вид аргументативен текст. Есе по морален проблем“ първите четири очаквани резултата се изменят: „Познава особеностите на есето като аргументативен текст. Познава задължителните структурни елементи (теза, аргументи) на есето. Формулира теза. Подбира аргументи при изведена теза.“

б) третата тема, очакваните резултати към нея и новото понятие се заличават.

4. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, под таблицата „Учебно съдържание“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет български език и литература в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план, като 50% от часовете са за български език и 50% – за литература.“

5. В учебната програма по български език и литература, компонент „Български език“, в „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ първите две изречения се заличават.

6. В учебната програма по български език и литература, компонент „Литература“, в таблицата „Учебно съдържание“:

а) в първата колона в I.1. тема се заличава „Троянски митологичен цикъл“;

б) във втората колона към I.1. тема се заличава очакваният резултат „Познава значението на понятието митологичен цикъл.“;

в) във втората колона към I.1. тема в третия очакван резултат се заличава „на Троянския митологичен цикъл“;

г) в третата колона към I.1. тема се заличава понятието „митологичен цикъл“;

д) във втората колона към I.2. тема в третия очакван резултат след думата „творбата“ се добавя „и в съпоставка с Троянския митологичен цикъл“;

е) във втората колона към II.2. тема първият очакван резултата се изменя: „Познава съдържанието на „Пространно житие на Константин – Кирил“ и тълкува творбата съобразно културноисторическите ѝ характеристики“;

ж) във втората колона към II.2. тема се добавя следният очакван резултат: „Различава отличителни за епохата на Средновековието светогледни идеи, проявени в „Пространно житие на Константин – Кирил“ в съпоставка с „Азбучна молитва“ на К. Преславски;

з) в третата колона към II.2. тема се добавя понятието „акrostих“;

и) II.3. тема, очакваните резултати към нея и новото понятие се заличават;

й) досегашната тема II.4. става II.3.;

к) в III.4. тема между двата сонета се добавя „и/или“.

7. В таблицата с темите за развиване на комуникативните компетентности във втората колона към темата „Есе по морален проблем, интерпретиран в изучен (откъс от) литературен текст“ очакваните резултата се изменят: „Познава особеностите на есето като аргументативен текст. Познава задължителните структурни елементи (теза, аргументи) на есето. Формулира теза. Подбира аргументи при изведена теза. Изгражда смислови и логически връзки между отделните структурни и композиционни елементи на есето. Оценява идеи, тези и аргументи съобразно своя опит. Създава есе по морален проблем, интерпретиран в изучен (откъс от) литературен текст. Спазва изучените книжовни езикови правила.“

8. В учебната програма по български език и литература, компонент „Литература“, под таблицата „Учебно съдържание“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет български език и литература в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план, като 50% от часовете са за български език и 50% – за литература.“

9. В учебната програма по български език и литература, компонент „Литература“, в „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ първите две изречения се заличават.

II. В Приложение № 2 към т. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по английски език за постигане на ниво A2 за VIII, IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII

клас – 144 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас – 72 часа. Годишен брой учебни часове в X клас – 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет английски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет английски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет английски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

III. В Приложение № 3 към т. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по английски език за постигане на ниво B1.1 за VIII и IX клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с интензивно изучаване на английски език – 648 часа. Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с разширено изучаване на английски език – 432 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас по учебен план с разширено изучаване на английски език – 216 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет английски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет английски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет английски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

IV. В Приложение № 4 към т. 4 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по испански език за постигане на ниво А2 за VIII, IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас – 144 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас – 72 часа. Годишен брой учебни часове в X клас – 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет испански език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет испански език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет испански език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

V. В Приложение № 5 към т. 5 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по испански език за постигане на ниво B1.1 за VIII и IX клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с интензивно изучаване на испански език – 648 часа. Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с разширено изучаване на испански език – 432 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас по учебен план с разширено изучаване на испански език – 216 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет испански език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет испански език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет испански език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни

изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

VI. В Приложение № 6 към т. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по италиански език за постигане на ниво А2 за VIII, IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас – 144 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас – 72 часа. Годишен брой учебни часове в X клас – 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет италиански език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет италиански език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет италиански език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

VII. В Приложение № 7 към т. 7 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по италиански език за постигане на ниво B1.1 за VIII и IX клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с интензивно изучаване на италиански език – 648 часа. Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с разширено изучаване на италиански език – 432 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас по учебен план с разширено изучаване на италиански език – 216 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет италиански език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет италиански език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет италиански език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

VIII. В Приложение № 8 към т. 8 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по немски език за постигане на ниво А2 за VIII, IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас – 144 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас – 72 часа. Годишен брой учебни часове в X клас – 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет немски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет немски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет немски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

IX. В Приложение № 9 към т. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по немски език за постигане на ниво B1.1 за VIII и IX клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с интензивно изучаване на немски език – 648 часа. Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с разширено изучаване на немски език – 432 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас по учебен план с разширено изучаване на немски език – 216 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет немски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет немски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за

разширено изучаване на учебния предмет немски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

X. В Приложение № 10 към т. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по руски език за постигане на ниво А2 за VIII, IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас – 144 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас – 72 часа. Годишен брой учебни часове в X клас – 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет руски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет руски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет руски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XI. В Приложение № 11 към т. 11 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по руски език за постигане на ниво B1.1 за VIII и IX клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с интензивно изучаване на руски език – 648 часа. Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с разширено изучаване на руски език – 432 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас по учебен план с разширено изучаване на руски език – 216 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет руски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на

учебния предмет руски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет руски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XII. В Приложение № 12 към т. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. Учебна програма по френски език за постигане на ниво А2 за VIII, IX и X клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас – 144 часа. Годишен брой учебни часове в IX клас – 72 часа. Годишен брой учебни часове в X клас – 72 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет френски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет френски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет френски език в X клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XIII. В Приложение № 13 към т. 13 се правят следните изменения и допълнения:

1. В учебна програма по френски език за постигане на ниво В1.1 за VIII и IX клас (общообразователна подготовка) под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с интензивно изучаване на френски език – 648 часа. Годишен брой учебни часове в VIII клас по учебен план с разширено изучаване на френски език – 432

часа. Годишен брой учебни часове в IX клас по учебен план с разширено изучаване на френски език – 216 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за интензивно изучаване на учебния предмет френски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет френски език в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план. Годишният брой часове за разширено изучаване на учебния предмет френски език в IX клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

2. Отпада изискването за минимален брой оценки в „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците“. Текстът се променя, както следва: „Специфични методи и форми на оценяване на постиженията на учениците: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти“.

XIV. В Приложение № 14 към т. 14 се правят следните изменения и допълнения:

1. В частта от учебната програма „Очаквани резултати в края на класа“ в колона „Знания, умения и отношения“ се правят следните промени: Срещу Области на компетентности „Функции. Измерване“ от колона „Знания, умения и отношение“ отпадат очакваните резултати „Знае еднаквостите в равнината (осева симетрия, ротация, централна симетрия и трансляция) и техните свойства.“ и „Намира образ на точка, отсечка, окръжност и познати геометрични фигури при еднаквост“.

2. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ се правят следните промени: отпада ред 9. „Еднаквост в равнината“ със съответното съдържание в колони „Компетентности като очаквани резултати“ и „Нови понятия“.

а) в колона Теми отпада Тема 9 „Еднаквост в равнината“ и съответните подтеми „9.1. Осева симетрия“, „9.2. Ротация“, „9.3. Централна симетрия“ и „9.4. Трансляция“.

б) в колона „Компетентности като очаквани резултати от обучението“ срещу Тема 9. „Еднаквост в равнината“ отпадат следните очаквани резултати: „Има представа за геометрично преобразуване и преобразуването еднаквост в равнината“, „Знае различните видове еднаквост и понятията, свързани с тях“, „Умее в конкретни ситуации да открива симетрични фигури“ и „Умее да построява образи на познати геометрични фигури при еднаквост“

в) в колона „Нови понятия“ срещу Тема 9. „Еднаквост в равнината“ отпадат следните нови понятия: „Геометрично преобразуване, еднаквост, образ, първообраз,

осева симетрия, ос на симетрия, симетрична фигура, симетрични точки, ротация, ориентиран ъгъл, център на ротация, централна симетрия, център на симетрия, централносиметрична фигура, трансляция, вектор на трансляция“.

3. В частта от учебната програма след таблицата „Учебно съдържание“ текстът „Годишен брой учебни часове в осми клас – 108 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет математика в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

4. В частта от учебната програма „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ числото 60 се заменя с 55, числото 30 се заменя с 35.

5. В частта от учебната програма „Специфични методи и форми за оценяване постиженията на учениците“, „Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка“ се правят следните промени в таблицата: числото 45 се заменя с 50, числото 30 се заменя с 25.

6. В частта от учебната програма „Дейности за придобиване на ключовите компетентности, както и междупредметните връзки“, „Практически дейности, които може да се реализират в класната стая“ отпада следната практическа дейност: „Да използват динамичен софтуер за построяване на образи на фигури при еднаквост“.

XV. В Приложение № 15 към т. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. В частта от учебната програма „Очаквани резултати от обучението в края на класа“ от тема „Алгоритми и структури от данни“ отпада понятието: „Структурира данни в едномерен масив“ и „Чете и записва данни в текстов файл“. От тема „Софтуерни приложения“ отпада „Създава програмни приложения с мултимедийни компоненти“.

2. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ се правят следните промени:

а) в колона „Нови понятия“ срещу Тема 1. „Основи на информатиката“ отпада понятието „основни информационни дейности“.

б) срещу Тема 3. „Програмиране“ от подтема 3.4.2. „Приложение на условни и циклични конструкции“ отпадат очакваните резултати: „Прилага циклични алгоритми за изчертаване на графични примитиви“ и „Използва циклични алгоритми за въвеждане и извеждане на данни от файл“ и отпадат понятията: „графичен примитив“, „кутия за изображения“ и „текстов файл“.

в) срещу Тема 3. „Програмиране“ от подтема 3.5. „Тестване и верификация на програма“ отпада „верификация“ и отпадат понятията: „тестване“ и „верификация“.

г) срещу Тема 3. „Програмиране“ отпада подтема 3.6. „Съставни типове данни. Едномерен масив“.

3. В частта „Дейности за придобиване на ключовите компетентности, както и междупредметни връзки“ отпадат Дейност 13 и Дейност 16

4. Под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет информатика в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

XVI. В Приложение № 16 към т. 16 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет информационни технологии в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

XVII. В Приложение № 17 към т. 17 се правят следните изменения и допълнения:

1. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“:

а) в колона „Нови понятия“ отпадат всички формули за физичните величини и закономерности.

б) в колона „Нови понятия“ срещу тема 1.1. *Неравномерно движение* се добавя „праволинейно равнопроменливо движение“.

в) в колона „Компетентности като очаквани резултати от обучението“, тема 2.5. „Топлинни машини“ отпада текстът: „Пресмята КПД (коэффициент на полезно действие) на топлинна машина (без идеална топлинна машина)“.

г) текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета физика и астрономия в VII клас - 54 часа“ се заличава.

2. Под частта от учебната програма „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет физика и астрономия в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

3. Под частта „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя нова част в учебната програма „Основни формули за физични величини и закономерности в учебната програма.“

Теми	Формули за физични величини и закономерности
1. Механика	
1.1. Неравномерно движение	Моментна скорост ($v = \frac{\Delta s}{\Delta t}$) Ускорение ($a = \frac{\Delta v}{\Delta t}$) Закони за скоростта ($v = v_0 \pm at$) и за пътя ($s = v_0 t \pm \frac{1}{2} at^2$) при праволинейно равноускорително и равнозакъснително движение.
1.2. Принципи на механиката	Сила на тежестта ($G = mg$). Сила на триене ($F = kN$). Втори принцип на механиката ($F = ma$).
1.4. Механична работа, мощност и енергия	Работата на сила ($A = Fs$) и ($A = -Fs$). Мощността на механизъм ($P = \frac{A}{t}$). Кинетична енергия ($E_k = \frac{mv^2}{2}$) на тяло. Потенциална енергия ($E_n = mgh$) на тяло.
1.5. Механика на течности и газове	Формула за хидростатичното налягане ($p = \rho gh$) Закона на Архимед ($F_A = \rho Vg$).
2. Топлинни явления	
2.1. Топлинно движение	Връзката между температурните скали на Целзий и на Келвин ($T = t + 273,15$).
2.2. Топлообмен. Преходи между състоянията на веществата	Специфичен топлинен капацитет ($c = \frac{Q}{m\Delta t}$). Специфична топлина на топене ($\lambda = \frac{Q}{m}$). Специфична топлина на изпарение ($r = \frac{Q}{m}$).
2.3. Първи принцип на термодинамиката	Работата при изменение на обема на газ ($A = p\Delta V$ и $A = -p\Delta V$). Първия принцип на термодинамиката ($\Delta U = Q + A$).
2.4. Процеси с идеален газ	Закони при: изотермен процес $pV = const$; $p_1V_1 = p_2V_2$ изохорен процес $\frac{p}{T} = const$; $\frac{p_1}{T_1} = \frac{p_2}{T_2}$

	изобарен процес $\frac{V}{T} = const; \frac{V_1}{T_1} = \frac{V_2}{T_2}$.
2.5. Топлинни машини	Коефициент на полезно действие - КПД ($\eta = 1 - \frac{Q_2}{Q_1}$)

”

XVIII. В Приложение № 18 към т. 18 се правят следните изменения и допълнения:

1. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“, в колона „Очаквани резултати“:

а) очакваният резултат „Сравнява храносмилателната, дихателната, отделителната и сърдечно-съдовата система на човека с тази на бозайниците по устройство и функции.“ отпада;

б) очакваният резултат „Описва етапите на психосексуалното развитие на личността; същността и значението на сексуалното и репродуктивното здраве.“ се заменя с „Описва същността и значението на сексуалното и репродуктивното здраве.“;

в) очакваният резултат „Оценява ролята на нервната и ендокринната система за регулацията в организма и на висшата нервна дейност за успешно личностно развитие.“ се заменя с „Оценява ролята на нервната и ендокринната система за регулацията в организма.“

2. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Нови понятия“ отпада понятието „висша нервна дейност“.

3. Текстът: „Годишен брой часове за изучаване на биология и здравно образование в VIII клас – 54 часа“ се заменя с текста: „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет биология и здравно образование в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

XIX. В Приложение № 19 към т. 19 се правят следните изменения и допълнения:

1. В частта от учебната програма „Очаквани резултати от обучението по учебния предмет в края на класа“, в област на компетентност: „Строеж и свойства на веществата“ очакваният резултат „Свързва броя на протоните и неутроните в ядрото на даден атом с неговите атомен номер и масово число“ отпада;

2. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ в колона „Компетентности като очаквани резултати от обучението“ от тема 1. „Строеж на веществото“:

а) очакваният резултат: „Представя чрез текст, схема или таблица строежа на ел. обвивка на атомите на първите двадесет елемента от Периодичната система (таблица)“ се заменя с „Представя чрез текст, схема или таблица строежа на ел. обвивка на атомите на първите три периода от Периодичната система (таблица)“;

б) добавя се очакваният резултат: „Описва образуване на водородна връзка между молекули“.

3. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“, в колона „Нови понятия“:

а) отпада понятието „алотропни форми“;

б) добавят се понятията „основен хидроксид“ и „водородна връзка“.

4. Текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета химия и опазване на околната среда в VIII клас – 36“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет химия и опазване на околната среда в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

XX. В Приложение № 20 към т. 20 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет технологии и предприемачество в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

XXI. В Приложение № 21 към т. 21 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ се добавя текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет история и цивилизации в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план“.

XXII. В Приложение № 22 към т. 22 се правят следните изменения и допълнения:

1. В частта от учебната програма в „Кратко представяне на учебната програма“ се правят следните изменения:

а) след изречението „Продължава формирането на географската култура на учениците.“ се добавя текстът „Основната цел е те да намерят смисъл от наученото и да открият приложението му в нови и непознати ежедневни ситуации. От тях не се изисква безцелно запаметяване на данни и факти, а разбиране и възприемане на географията като наука и на подходите и средствата при използване на географското знание за личностна, професионална и социална реализация.“

2. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“, в колона „Теми“ се правят следните изменения:

а) т. 2.3. „Топлинен режим в атмосферата“ се обединява с т. 2.2. „Атмосфера – състав и строеж“, като очакваните резултати и новите понятия се включват към новата тема 2.2. „Атмосфера – състав и строеж. Топлинен режим в атмосферата“;

б) номерацията на останалите теми се преподрежда.

3. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“, в колона „Компетентности като очаквани резултати от обучението“ се правят следните изменения:

а) очакваният резултат „Изчертава модел на системата Земя“ се заменя с „Представя модел на системата Земя“;

б) очакваният резултат „Оценява значението на състава и строежа на атмосферата за живота на Земята“ се заменя с „Коментира значението на състава и строежа на атмосферата за живота на Земята“;

в) в очакван резултат „Обяснява разпределението на валежите по карта.“ след „по“ се добавя „изохиетна“;

г) очакваният резултат „Изработва схема на общата атмосферна циркулация“ се заменя с „Обяснява по схема общата атмосферна циркулация“;

д) очакваният резултат „Познава свойствата разтворимост и топлемост на океанската и морската вода.“ се заменя със „Знае за свойствата разтворимост и топлемост на океанската и морската вода“;

е) очакваният резултат „Оценява значението на свойствата на океанската и морската вода за климата на Земята и живота на човека“ се заменя с „Коментира значението на свойствата на океанската и морската вода за климата на Земята и живота на човека“;

ж) от очакван резултат „Обяснява влиянието на рискове, свързани с хидроложки природни явления върху живота на човека и правилата за поведение при наводнение и лавина.“ отпада израза „рискове, свързани с“;

з) очакваният резултат „Обяснява тектоника на плочите“ се заменя с „Разбира тектоника на плочите“;

и) в очакван резултат „Обяснява влиянието на земетресенията върху живота на човека и правилата за поведение.“ отпадат думите „и правилата за поведение“;

й) очакваният резултат „Познава типовете почви, териториалното им разпространение и значение.“ се заменя със „Знае основни типове почви, териториалното им разпространение и значение“;

к) очакваният резултат „Познава същността на географската обвивка.“ се заменя с „Разбира същността на географската обвивка“;

л) въвежда се нов очакван резултат „Създава карти на различни природни ресурси с помощта на технически средства“;

м) в очакван резултат „Посочва начини за преодоляване на суровинно- енергийния и екологичния проблем.“ се заменя с „Коментира начини за преодоляване на суровинно-енергийния и екологичния проблем“.

4. В колона „Нови понятия“:

а) понятието „природни рискове“ от тема „Геосферен строеж на системата Земя“ се премества в тема „Природни компоненти и природни комплекси. Природни зони“;

б) отпадат „изохиети“ и „климатични промени“;

в) „средини океански вериги“ се заменя със „срединоокеански хребети“;

г) въвеждат се нови понятия „приливи и отливи“ и „кръгова икономика“;

5. В частта „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове“ се правят следните промени: за нови знания – числото 61 се заменя с 60; за практически дейности, упражнения – числото 17 се заменя с 18; за преговор – числото 6 се заменя с 5; за обобщение – числото 5 се заменя за 6.

6. Добавя се текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет география и икономика в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

7. Въвежда се нова част „Допълнителни уточнения за конкретния учебен предмет география и икономика:

При реализация на програмата спазването на хронологията в темите е задължително.

Разпределението на съдържанието в подтеми се прави по преценка на този, който използва учебната програма, и в зависимост от целта – от автори на учебници при разработване на отделни урочни статии или от учители при планиране и реализиране на отделния учебен час, като учителят може да прецени различно от предложеното в учебника разпределение на съдържанието в подтеми.

В подбора на ситуации за представяне на изучаваните теми и проблеми и на задачите за прилагане на усвоените знания, умения и отношения следва да преобладават ситуации от практиката и решаване на житейски казуси. Необходимо условие за постигане на целите на обучението по география и икономика в VIII клас е да се даде възможност на ученика да: прави анализи, сравнения, обобщени изводи, като използва

статистически, текстови и графични източници на географска и икономическа информация, както и ИКТ и интернет за търсене и представяне на собствени решения и изразяване на личностна позиция по глобални проблеми.

По своя преценка учителят може съобразно интересите на учениците да въведе и приложи и други единични понятия и факти, с които да представи по-пълна географска картина, без това да довежда до възпроизвеждането на определенията им.“

XXIII. В Приложение № 23 към т. 23 се правят следните изменения и допълнения:

1. В частта от учебната програма „Учебно съдържание“ се правят следните промени:

а) в колона „Очаквани резултати“ срещу Тема 2.2. „Подходи за изследване на човека“ текстът „Познава основни възгледи (за човешката психика и поведение) на бихейвиоризма, психоанализата и хуманистичната психология“ се заменя с „Разпознава основни възгледи (за човешката психика и поведение) на бихейвиоризма, психоанализата и хуманистичната психология“;

б.) в колона „Нови понятия“ срещу тема 1.1. „Знание и мъдрост“ отпада понятието „вяра“, а срещу тема 2.2. „Подходи за изследване на човека“ отпада понятието „антропология“.

2. В частта от учебната програма след таблицата „Учебно съдържание“ текстът „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет философия в VIII клас е 36 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет философия в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XXIV. В Приложение № 24 към т. 24 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в VIII клас - 18 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет изобразително изкуство в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XXV. В Приложение № 25 към т. 25 под „Препоръчително процентно разпределение на задължителните учебни часове за годината“ текстът „Годишен брой часове за изучаване на предмета в VIII клас - 18 часа.“ се заменя с текста „Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет музика в VIII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.“

XXVI. Отменям Приложение № 26 към т. 26

В останалата си част заповедта остава непроменена.

Учебните програми започват да се прилагат от учебната 2023 – 2024 година за учениците, които постъпват в VIII клас, като до одобряване на нови учебници се използват съществуващите.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на ресорния заместник-министър на образованието и науката.

X

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ
Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ